Ч. 52 (12.708). Львів, неділя 8. березня 1931. Pocztowa opłata zaplacona ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і занр. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Подія величезного значіння.

Про відбудову бльоку 3-ох західних держав.

Львів, 6. березня 1931 р.

Сталася в минулому тижні подія, яка серед наших місцевих великих турбот не звернула майуть на себе більше уваги, ніж будьякий інший випадок із ділянки міжнародньої політики. Тимчасом подія, про яку хочемо сказати кілька слів, перерostає десятки дотеперішніх міжнародніх пактів, від яких ріжниться основно двома знаменними рисами: 1) не лише ліквідує один дотеперішній спір, але й відкриває величезні перспективи на майбутнє і 2) торкається не лише обмеженого гурту держав, що входять у нове порозуміння, але й буквально цілого міжнароднього світа, викликуючи в нього безпосередньо й посередньо найбільш досяглі зміни.

На перший погляд, беручи речі строго формально, сталася річ зовсім невеличка: дві держави погодилися зупинити, а ще вірніше — дещо лише загальмувати перегони у широких зброєннях. Однак фактично погашено одно велике вогнище европейських конфліктів та доконано преважного пересунення у конфіґурації европейських великодержав. 28. лютого ц. р. парафановано у Римі акт порозуміння поміж Італією і Францією, порозуміння, яке кінчає дотеперішню ворожнечу між цими державами в ділянці морських зброєнь. Ця справа має вже свою довгу історію і стала у світі особливо голосною рік тому, коли то — на основі порозуміння поміж Мекдональдом і Гувером з грудня 1929 р. — зібралася у Льондоні морська конференція пяти великодержав, тих самих, які на переломі 1921-22 рр. радили у Вашінґтоні, себто: Англії, Франції, Італії, Злучених Держав Півн. Америки й Японії. Конференція тривала від 21. січня до 22. квітня 1930. і скінчилася — фіяском. Конкретно, умову підписали лише три великодержави, Америка, Англія і Японія, а Франція й Італія розійшлися ще більш ворогуючими суперниками, ніж були ними раньше. Вправді згадана вашінґтонська конференція устійнила взаємне відношення важких воєнних кораблів для Англії, Америки, Японії, Франції і Італії, як 5:5:3:1·75:1·75, — і таким робом теоретично признала паритет воєнних фльот обох останніх держав, але одночасно залишила державам вільну руку у взаємній лицитації в будівництві легких воєнних кораблів, підводних човнів і т. д. Тимчасом кардинальною вимогою Франції була вищість її фльоти над фльотою італійською, а кардинальною вимогою Італії — зрівнання сили обох фльот. Очевидно, що перевага Франції з попередніх літ була надто велика, щоби Італія могла її надігнати: до того ніяк не дозволяв ані бюджет Італії, ані взагалі відношення фінансових можливостей цих двох держав.

Однак морська ривалізація Франції й Італії не була єдиною причиною їхнього антаґонізму. Грали тут велику ролю суто престіжові мотиви (які завжди набирають гостроти у державах з устроєм диктатури, що нерозривно звязана з широкими жестами, амбіціями й декламаціями про могучість), але основу творили таки причини дуже практичні, як передовсім кольоніяльна експанзія над Середземним Морем, — знову таки не для невловимого престіжу, а для відкриття воріт еміграції з перелюдненої, бідної і недоїдаючої Італії. Очевидно, що жалі, які залишилися в Італії до Франції з часів мирової конференції, були психольогічним підложжям, яке знаменито годилося для плекання сусідської зависти, що в останніх часах проявлялася так часто — хочаб у ювілейних промовах Мусолінія, де постійно звучала [illegible] нотка „[illegible] мирових договорів!“.

Конфлікт франко-італійський щораз виразніше ділив Европу на два табори, де по одному боці зарисовувався бльок Франції, Польщі і Малої Антанти, по другому — Німеччини, Італії, Рад. Союзу і тих малих держав середньої і східньої Европи, на терені яких жваво увихалася італійська диплсматія. Так бодай — зрештою досить поверховно — щораз частіше ділила Европу світова преса, журливо призадумуючися над наслідками такого поділу. Англії приписувано ролю — невтрального глядача. Тимчасом — як це вже стільки разів бувало у всесвітній історії — і цим разом Англія вплинула рішаюче на нову міждержавну конфіґурацію, над якою безумовно від довгих літ працює її — усе незмінна — закордонна політика. Затіснення англьо-французьких звязків поставило перед Англією рубом питання про усунення франко-італійських суперечок. Назрів, видно, момент догідний для переведення того, чого ще рік тому перевести не можна було. Міністр Гендерсон і перший льорд адміраліції Александер несподівано (для вонішнього світу) явилися у Парижі, де устійнено уступки, які Франція готова зробити Італії. Відтіль, з Парижа, оба англійські державні діячі поїхали простісінько до Риму, де в три дні потім парафановано умову, — яка безумовно була заздалегідь підготована за кулісами.

Текст умови ще не відомий. Відомо лише, що Італія зрезиґнувала з принципу паритетности обох фльот, а Франція обмежила теоретичний тонаж своїх воєнних кораблів, так, щоби мати перевагу над Італією лише в 150.000 тон. Однак товчуться вже по пресі відомости, що порозуміння обіймає багато більше справ, ніж лише воєнну фльоту. А саме: Франція буцім то пішла на концесії у справі африканських кольоній і запевнила Італії велику позичку, зате — чуємо — Анґлія зобовязалася підтримувати французьку тезу у справі сухопутних військ на найближчій конференції розоброєння, що скликана на початок 1932 року. Таким робом анґлійське посередництво не лише погодило Францію й Італію, але й тісно звязало обі ці держави — з Анґлією. Ниві не стоїть ніщо на перепоні новій морській конференції 5-ти морських великодержав світу, яка повиннаб тепер мати запевнений успіх.

Наскільки про цей новий пакт знала німецька дипльоматія — це покищо невідомо. Але не можна сумніватися, що цей новий пакт Анґлії, Франції й Італії зовсім перехрещує комбінації італьо-німецько-радянського бльоку. Колиж погребання тієї комбінації може бути річчю прикрою для Німеччини, то для Рад. Союзу є воно надзвичайно важким ударом.

На парляментарній арені.

Промова посла Кузика з дня 2. березня 1931 р. виголошена в соймі при обговорюванні окремого вирівнюючого податку для сільських громад.

(Докінчення).

Щоби не бути голословним — подам кілька випадків. Отже перед місяцем без ніякої причини розвязано громадську раду у Свистільниках, рогатинського повіту і в Витвиці, долинського повіту. Зроблено це без ніякого доходження і встановлено громадських комісарів. Проти волі громадської ради визначено в першій половині 1930 р. начальника громади в Липиці Горішній, рогатинського пов. і не вважаючи на внесення рекурсу до воєвідства в Станиславові, досі цієї справи не поладнано. У Товстобабах, підгаєцького пов. самоврядування нема від двох літ, у Гнильчу тогож повіту — від пів року, в Маркові тогож повіту від 1927 р. не поладнано справи з громадським самоврядуванням. Причини розвязування громадських рад є ріжні, а то часто навіть дуже наївні. По думці закону з 1866 р. громадській раді прислугує право встановлювання громадської служби. Оборона того управнення громадською радою вистарчає, щоби її позбавити управнень взагалі і встановити комісара, який рядив би після власної волі. Часто на розвязання громадської ради має вплив і те, що влада хотіла би, щоби в українському селі начальником громади був громадянин польської народности і в тій ціли вишукується у чисто українських громадах на комісара мешканця польської народности без огляду на те, чи він має дані до виконування такого уряду чи ні. Такому наказному комісареві громади поручається вставлювання до громадського бюджету ріжних видатків, які громаду не обходять і до яких вона по думці закону не обовязана. Комісарі та іменовані прибічні ради стараються здобути собі ласку старости, або повітового виділу і обтяжують у тій ціли громадські бюджети ріжними видатками, а на вирівнання розходів будуть тепер ухвалювати самостійний вирівнюючий податок, не дивлячися на те, чи населення села може ті податки знести чи ні, чи вони є потрібні чи непотрібні.

На остнові арт. 2. проектованого закону, сума вирівнюючого податку не може перевищати дефіциту, виказаного у громадськім бюджеті. Дотеперішня практика в сільських громадах на українських землях виказала, що громадські ради старалися господарювати без дефіциту, старалися господарювати таким чином, щоби видатки і доходи вирівнювати. Одначе вводження до громад громадських комісарів, нищення самоврядування, а рівночасно давання права до встановлювання самостійного вирівнюючого податку спаде великим тягарем на сільське населення. Введення вирівнюючого податку буде інструментом господарки, яка не буде рахуватись з платничою силою населення і з засади раціональної громадської господарки; на населення спадуть нові тягарі, а кріза на селі ще більше поглибиться. Встановлення замість громадських рад комісарів з прибічними радами, як це має місце в теперішню пору на українських землях і надання їм права ухвалювання самостійного вирівнюючого податку допровадить з одної сторони до цілковитого занепаду доброї господарки у сільській громаді вже й так непомірно обтяженої наслідком великих тягарів і господарчої крізи, а з другої сторони буде політичним інструментом на творення добрих посад для назначених комісарів і громадських секретарів.

Закон встановляє найвищу квоту, яку можна у формі вирівнюючого податку ухвалити, а яка у Східній Галичині рівняється сумі золотих рівній скількости гектарів помноженій через

0,5. На перший погляд здавалось би, що та квота не обтяжить так дуже мешканців села. Одначе коли зважимо, що нинішні тягарі не тільки в формі безпосередніх податків, але також у формі посередніх податків, як також коштів за податкову проволоку, а далі кошти екзекуційних належитостей обтяжують аж надто населення села, то треба признати, що і цей новий податок буде тягарем, який населення дуже прикро відчує. Екзекуційні належитости, які побирається на селі від державних податків, податків самоврядування й убезпеченевих складок сталися джерелом доходів цілої гурми екзекуторів при повітових виділах. Кожний повіт удержує по кілька екзекуторів. Закон постановляє, що екзекуційні належитости виносять 5 проц. від стягненої квоти, але не менше як 1 зол. Екзекутори стягають по 1 зол. від кожної позиції податку, а коли дрібний господар має кілька або кільканацять таких позицій, що виносять дуже часто кільканацять сотиків, то ясно, що екзекуційні належитости бувають нераз кілька разів вищі від стягненої податкової квоти. Селянин, не маючи грошей, платить у такому випадку екзекуційну належитість, а податок лишається нестягнений далі і жде на нового екзекутора.

Упадок цін на рільничі продукти при майже сталих непропорціонально високих цінах на промислові продукти, як також при рівночаснім ще більшім обтяженні податками відчує сільське населення дуже болючо і думаю, що не буде благословити за це правительства і того правительственного бльоку, який у таких тяжких для рільництва часах не приходить з проектами на зменшення податкових тягарів, а тільки з новими обтяженнями. Одначе все має свої границі. Від сільського і міського населення можна стягати данини тільки до тої міри, до якої сягає їх платнича здібність. Вже в нинішніх часах бувають випадки, що сільське населення, яке давніше було найпунктуальнішим податковим платником, відноситься тепер пасивно до всіляких платничих наказів скарбових урядів, до всяких секвестрацій, а навіть ліцитацій рухомого майна, що їх доконують екзекутори за незаплачений податок. При ліцитаціях на живий інвентар на селі за залеглі податки, або за належитости проволоки, нема купуючих, бо з одної сторони нема на селі зовсім готівки, а з другої сторони купуючий не хоче збільшувати жалю властителеві інвентара, який продається, бо вважає, що нині нещастя діткнуло тамтого, а завтра діткне може його самого. Надходить у рільничім господарстві час, котрого символом є той дідич, що наслідком непоплатности господарства з причини полатків замкнув своє господарство, а на дверах вивісив картку з написом: „Господарюй Пане Боже, бо Ліпінський вже не може". Рільне господарство в нинішніх тяжких часах іде до подібних наслідків і то величезними кроками. А ухвалювання в таких тяжких обставинах для сільського платника нового податкового закону, хочби навіть при найменших тягарах, діткне сільське населення не лише матеріяльно, але й морально і розбудить лише те почуття, що в нинішнім соймі працюється лише на те, щоби сільське господарство обтяжити, а не приносити йому поміч — а остаточно з фіскального становища такий закон буде найправдоподібніше лише безцільним перетягненням податкової струни.

З наведених причин будемо голосувати проти нового проекту закону про вирівнюючий полаток.

Мін. Червінський заборонив продавати в школах поштівки.

Останнє число урядового Денника Міністерства Освіти містить такий розпорядок міністра Червінського: „Впродовж шкільного року у всіх школах відбуваються надто часто збірки на ріжні цілі. Нераз ріжні товариства звертаються до шкіл, щоби вони просто посередничили в здобуванні грошей від дітей і їхніх родичів. Це получене зі стратою часу вчителів і шкільної молоді, а численність тих збірок викликає тільки знеохочення до того роду підпринять.

Супроти того уневажнюю обіжник з 18. червня 1929 р. і забороняю уладжувати серед шкільної молоді якінебудь збірки, продажу поштових значків, видівок і т. д. на ріжні цілі, що з життям школи не мають нічого спільного. В тих випадках, колиб зайшла потреба, буду сам рішати, видаючи відповідний розпорядок для шкіл.

Винятком буде тільки збирання складок, вплачуваних шкільною молодю на цілі шкільних інституцій, які молодь сама закладає і ними кермує, та які мають виховне значіння".

У звязку з тим розпорядком „Напшуд" пише: „З цього обіжника виходить, що не можна шкільної молоді примушувати купувати поштові листівки з бажаннями на іменини — на Мадейру і що взагалі продажа таких листівок у школах недопустима".

Під увагу потерпівшим при т. зв. „пацифікації".

Внесок послів Українського Клюбу в справі покриття з державного скарбу коштів лікування осіб ушкоджених невинно на здоровлю органами державної влади при переводженні т. зв. „пацифікації".

Український Клюб у своїх внесках до сойму й сенату в справі т. зв. пацифікації, переведеної в осені м. р. у воєвідствах львівськім, станиславівськім і тернопільськім, вказував на дуже численні, досі ніким незаперечені випадки тяжкого ушкодження тіла, заподіяні представниками державної поліції, або військовими відділами на цілком невинних мешканцях тих околиць.

В нечисленних випадках пошкодовані найшли опіку в комунальних і приватних лічницях. Кошти того лічення, майже завжди дуже значні, в ніякому разі не повинні обтяжувати невинно пошкодованих. Вони часто перевищають навіть платничу спроможність ліченого, або привелиб до руїни варстату його праці. Наприклад 19. вересня 1930. при пацифікації в Гаях коло Львова побили важко малолітнього хлопця Дамяна Пруса, який наслідком того перебував продовж 2-х місяців у загальнім шпиталі у Львові. Його не вилічили, але по тім часі випустили додому. Надісланий рахунок коштів лікування виносить 341 золотих і 60 сотиків. Ця сума мусить бути заплачена під загрозою екзекуції до 14 днів. Таких випадків є очевидно більше. Наприклад в самій сокальській лічниці перебувало на лікуванні наслідком пацифікації біля 15 ранених селян.

Обстоюючи далі вимоги винагороди з державних фінансів усіх незавинених шкід, спричинених органами влади при переведенні т. зв. пацифікації, зголошуємо отсим, з огляду на пильну справу покриття коштів лікування в лічницях, такий внесок:

Високий Сойм зволить ухвалити:

„Сойм закликає уряд, щоби в найкоротшім часі зарядив покриття з державного скарбу коштів лікування в лічницях усіх осіб, що невинно потерпіли на здоровлю при переведенні органами державної влади пацифікації у воєвідствах львівськім, станиславівськім і тернопільськім в осені 1930 р."

Варшава, 2. березня 1931 р.

Внескодавці.

Цей внесок передав сойм комісії для суспільної опіки.

Пошкодовані (всі ті, що можуть виказатися витратами на лічення — навіть не в шпиталях) повинні подати негайно свої претенсії до відома Українському Клюбові (**Warszawa, Sejm, Klub Ukraiński**), який предложить їх, де слід.

КУЛЬТУРНЕ ДІЛО, ГІДНЕ ПІДДЕРЖКИ.

Новий зшиток „Української Загальної Енцикльопедії".

Є це зшиток 9-ий від слова „Девіза" до слова „Друг". Як і попередні, випуск цей робить приємне враження своїм зовнішнім виглядом, виразним гарним друком і великою скількістю добірних ілюстрацій.

Із українських „гасел" находимо тут замітніші такі: Демуцький, Демченки, Демянчуки, Директорія, Ділицький, Дмитро Ростовський, Дністер, Дністрянський, Добриловський, Добровольський, Довбуш, Довженко, донецький кряж, Донцов, Дорошенки, (10 прізвищ), Дорошкевич і Драгоманів.

З більших заміток слід згадати: девон, дезинфекція, декабристи, декадентизм, Декарт, деклямація, декорація, декстрина, делірюм, дельфіни, демократія, депресія, деревляни, деревопит, дестиляція, десятина, детектор, джерело, диморфізм, динаміт, дисоціяція, диспута, дифтерія, Дірер, діямант, добір, Добролюбов Добруджа, Достоєвський, досвід, дотик, дохід, дренаж і дріб.

Із оглядів заслуговують на увагу: держава, дзвони, дзеркало, Добровольча Армія, Дошкільне виховання і драма.

Українська енциклопедія має справді українськиий характер, себто подає багато матеріялу з нашого минулого й сучасного, а не є звичайною компіляцією, зробленою при помочі чужих енцикльопедій. Для характеристики наводимо із цього зшитка прегарну інформацію про „дзвони", яким взагалі чужі енцикльопедії не присвячують окремої статейки.

„Дзвони, знані вже в старовині (китайці, 2250 до Хр., єгиптяни, жиди, греки, римляни); від VI. в. по Хр. почали вживати для богослужебних цілей спершу на Заході (Італія, Франція, Британія) і христіяни; від цього часу йдуть звістки про першого людвісаря, ірл. монаха Дагея, але виливати д. почали аж з VIII. в.; в VII—VIII. вв. д. на заході Европи вже дуже поширені й носять лат. назву **campanae** (звідси **campanella** — дзвіниця), там і входить у звичай давати поодиноким д. власні ймена: найчастіше святих, а то й осіб, що д. жертвували. В добі охрещення України, Візантія не знала ще д., замість д. уживали деревляних або залізних дощок („била" та „клепала"), відповідно зроблених, по яких били молотком (на гр. сході, на Україні, Московщині, переважно по манастирях, збереглися аж до наших днів), серед греків вони поширилися аж у часах Латинського Цісарства. До нас д. прийшли, мабуть, із Німеччини через Новгород (книжна назва „колокол" із нім. **die Glocke**); про них є згадка в літописах (1146 в Новгороді Сіверському, 1172 в Київі; Данило Романович привіз д. до Холма, 1288 Володимир Василькович — до Любомля), але, здається, в домонґольській добі вони загального розповсюдження не мали, вживалися лише при церквах катедральних та князівських. Перші д. були невеликі розміром і відрізнялися від теперішніх своєю формою. Найстарші дзвони на укр. землях є у Львові: дзвін у соборі св. Юра, вилитий 1341 „при кн. Димитрії" (Любарті) й дзвін „Кирило" в Успенській (Волоській) церкві, вилитий в XVI. в. і після пожежі в XVIII в. перелитий. За найбільші д. у нас уважали: д. київської Печерської Лаври — 4 тисячі пудів (зроблені 1898) та в Почаївській Лаврі — 698 пуд. 30 фун. Як в Европі, і на Україні д. давали власні ймення (в київ. Печ. Лаврі — „Балика"; в Софійському Соборі — „Мазепа", „Рафаїл" — все назви від жертводавців; в Полтаві, в Успенській церкві, — „Кизікермень" зроблений полковником Герциком з гармат, що 1695 наші козаки здобули в тур. кріпості Кизікермень, тепер Берислав над Дніпром). Д. роблять із міді, до якої додають ін. метали, між ін. і срібло. Приємність голосу залежить від того, наскільки вдало зроблена мішанина цих металів. Наші майстри, особливо XVII—XVIII. вв., надавали д. багато прикрас, оздоблюючи їх різними малюнками, написами, віршами та ін., що робить д. визначними памятками мистецва (людвісарства). Мистецтвом було і вміння дзвонити у д.; для цього була наука утворення гармонійного д.; звич. підбирали для кожної дзвіниці девять д. неоднакових розмірів. І в залежності від свого призначення кожний д. має свою назву: „скликун", „благовіст", „поліелей", „суботник", „постовий" і т. д.".

Вважаємо своїм чисто громадянським обовязком звернути увагу нашої інтеліґенції що вона повинна би піддержати цей похвальний почин, зроблений засобами приватних людей, а без піддержки якого таке коштовне видавництво не зможе нормально продовжувати своєї праці. Нам відомо, що чимало громадян, які зпочатку зголосилися на передплатників, не присилають постійно своєї передплати, дарма, що „Укр. Заг. Енцикльопедія" виходить постійно та точно місячними зшитками.

Ще сумніше явище мусимо ствердити в таких випадках, коли поважні громадяни прилюдно із чисто особистих мотивів накидаються на видавництво Укр. Енциклопедії, повторяючи нічим неоправдані демаґоґічні арґументи, що „Укр. Енциклопедія" поміщує прізвища ворожих національному рухові людей. Факт, що в Енциклопедії находимо такі імена як „Дзержинський" або „Денікін" зовсім природний і самозрозумілий; кожна енциклопедія повинна реєструвати всякі імена, не поминаючи інколи навіть славних злочинців; це обовязок її інформаційної служби. Кожний безсторонній читач „Укр. Заг. Енциклопедії" може ствердити, що всі інформації, подані там поруч прізвищ, утримані в суворо обєктивній формі, яка не повинна давати приводу до закидів, що в ній кермуються якимись особистими або партійними симпатіями.

Розвязання турецького парляменту.

Турецьке Нац. Зібрання ухвалило розвязати парлямент. Нові вибори відбудуться небаром. Посольські дієти обнизили з 500 до 300 турецьких фунтів. Наслідком виборів до парляменту мусять вибрати і президента республики.

Українїка у Франції.

Ґенерал Мордак, бувший начальник особистої канцелярії Клемансо підчас війни, видав І-ий том свого денника п. з. „Міністерство Клемансо. Денник свідка". Там находимо цікаву характеристику того страшного враження, яке зробив на Франції Берестейський Мир підписаний Центральною Радою.

Відомий російський архітект і знавець мистецтва Лукомський видав чудово прикрашений том „Святе місто Росії: Київ, мати російських міст" (вид. Данґен, 144 сторінок тексту і 80 розкішних малюнків, акварелі автора й фотоґрафії). Передмову до праці написав славний французький византольоґ Шарль Діль. Не хочемо довше зупинятися над заголовком книжки, яка характеризує автора, що психічно досі живе в XIX віці і вважає Київ — російським містом.

Відомий франц. славіст Ганрі Монґо, перекладчик Гоголя та Турґенєва, написав документальну статтю „Гоголь і Меріме" в „Журналі порівнальної літератури" р. 1930. т. X–XII, ст. 697—731.

Командант Д' Ечеґоєн, якого книжка про Польщу викликала кілька літ тому сензацію, друкує у відомім двохтижневику „Лє Корреспондан" спомини „Аґонія Вранґеля". Автор мав офіціяльну місію при Вранґелі і в його статтях є чимало матеріялу для освітлення наших подій тої доби.

Відомий критик, економіст і історик Люсієн Роміє опублікував у „Реві де Де Монд" ч. з 1-го січня ц. р. свої враження побуту на Бесарабщині. В статті є такі теплі рядки про Україну:

„Бідна Україна! Я думаю про французів, професорів і урядовців, що колись жили у Києві. Коли ви запитаєте когось з них, вони завжди дадуть вам відповідь: „Я залишив моє серце на Україні"... Україна, країна прихильности, солодкого життя й глибокого чару, Україна, земля, яку ніхто не може покинути щоби її не жаліти!" **Л. І**

Скарга б. віцемаршалів сойму.

Посли: Володимир Загайкевич, Ян Домбський, Жиґмонт Жулавський, Міхал Руґ і Северин Четвертинський, які в мин. соймі були віцемаршалами, звернулись 19. лютого ц. р. зі спільним письмом до міністерства фінансів зі скаргою на невиплачення їм платень за час між двома каденціями сойму (від вересня до листопада включно). У цій заяві вони покликуються на приписи конституції і б. соймового реґуляміну та на відповідній прецеденс з періоду поміж першим а другим соймом.

Слід зазначити, що про стримання віцемаршалам належної їм платні казав м. ін. марш. Пілсудський в одному інтерв'ю.

ОСТАННІ ВІСТИ

ЗМОВА УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ?

З Риги повідомляють: Прийшли тут подробиці про викриття змови українських націоналістів і арештування около 100 українців із Сх. Галичини із Гр. Коссаком. Осередком орґанізації був Харків. Майже в усіх більших українських містах змовники були зорґанізовані. Слідство нібито виявило, що змовникам удалося продістати до всеукраїнського ДПУ, тому й арештували в Харкові 5 урядовців ДПУ української національности. В Полтаві арештували останніми днями 200 українців з кол інтеліґенції та студентів, а саме під закидом ведення націоналістичної пропаганди задля відірвання України від СРСР. У звязку з викриттям змови велике враження зробило, що пропала десь секретарка Німська та голова Ради Народніх комісарів Рад. України Чубар. Рівночасно арештували 16 старшин української військової округи.

Останніми часами кружляли теж чутки, що голова ради нар. комісарів Чубар має уступити зі свого становища, бо його підозрівають у приналежності до опозиції.

СОЙМ.

Найближче пленарне засідання сойму відбудеться в понеділок 9. березня.

ПРОТЕСТ НІМ. СЕН. КЛЮБУ.

Дня 6. березня на засіданні сенату при обговоренні бюджету мін-ства прилюдних робіт сен. Пант (Нім. Кл.) запротестував проти того, що на вчор. засід. сен. Еверт (ББ) закинув йому що його промова призначена для Берліна. На знак протесту німецькі сенатори не будуть брати участи в бюджетовій дискусії.

ВІДІБРАЛИ ДЕБІТ.

Польське мін-ство внутрішніх справ відібрало дебіт американському українському часописові „Нове Життя" на основі уст. 129. § 55. к. з.

СИНЕВІДСЬКО Й КОРЧИН ПІД ВОДОЮ.

На ріці Стрий у Синевідську Вижнім утворилася ледяна застава на просторі 4 км., тому вода залила Корчин Рустикальний і кількасот морґів поля. Дельожували 20 хат, а дальших 100 евакуують. Побоюються, що ріка утворить собі інше річище через Корчин Руст. і Синевідсько Вижне. Загрожених є ок. 300 господарств. Дня 6. березня зужили всі вибухові матеріяли для усування леду на ріках Стрий і Опір. У Синевідську вода заподіяла великі шкоди. Дуже потерпіли деревні фірми. Жертв у людях нема. Дня 6. березня вполудне прийшов один батальйон 53. п. п. із понтонами та човнами, щоби взяти участь у рят. акції.

Дня 5. березня повстала на Дністрі біля Устя Зеленого, в бучацькому повіті, ледяна перешкода, тому вода піднеслася на 2.05. Дня 6. березня вода опала на 45 цм. На Дністрі біля Заліщик небезпека настільки зменшилася, що наслідком морозу вода знову замерзла, тому на тім відтінку покищо нема небезпеки повені.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

З Кракова повідомляють, що на раковецькім летунськім майдані впав військовий літак. Пільот підпоручник Горецький згинув на місці, літак знищений.

ВЛОМ ДО СУДУ В БЖЕСКУ.

Дня 4. березня в ночі вломилися злодії до каси пов. суду в Бжеску, відки вкрали 1238 зол. Опісля вломники дісталися до льокалю Залічкової Каси, та тут наслідком алярму дзвінків мусіли втікати. За вломниками пустився постерунковий і гром. поліцай. Один із бандитів стріляв до погоні. Постерунковий убив вломника. При вбитому найшли вкрадену готівку, револьвер і причандали до розбивання каси.

СПОРТ

Лещетарські змагання за мистецтво українського студента в бігу на 18 км. відбудуться в понеділок, 9. III., в год. 9.30 рано на Сагарі. Збірка змагунів в год. 8.45 на останньому перестанку „10". — Зголошення приймаються на старті.

ГАКІВКА У ЛЬВОВІ.

У неділю, 8. березня в год. 15. на ставі „Світезі" відбудуться товариські гокейові змагання між УКРАЇНОЮ та ЛЄХІЄЮ.

Мистецтва гаківки в Польщі.

Катовиці. АЗС (Познань)-Чорні 7:0 (0:0, 3:0, 4:0). Катастрофальна програна Чорних, які заломилися в другій і третій терції.

Таким чином і львівська Лехія і Чорні віджхали з Катовиць з нічим. До фіналу закваліфікувалася зі Львова тільки Погонь, а крім неї АЗС і Легія з Варшави та АЗС з Познаня. Між цими чотирма дружинами прийде до остаточної розгривки.

Вчорашний вислід такий:

АЗС Познань)—ПОҐОНЬ 2:1 (0:0, 0:0, 2:1)

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. БЕРЕЗНЯ 1931.

Зі студентського гумору.

Видрукована нами в ч. 47. „Діла" фейлетоністична полеміка між двома студентами п. з. „Велика Україна" і „Свята Русь", найшла чимало читачів, що вміли оцінити вибагливий гумор молодих полемістів, а передовсім гостру і поважну в змісті відповідь нашого молодого анонімного земляка.

Після цієї відповіди п. Теодор вель Тадей Парніцький помістив ще один фейлєтон на сторінках „Курєр-а Львовск-ого", дня 1. ц. м. І на цей фейлєтон прийшла репліка анонімного нашого студента, що досі не хотів відкрити маски. Вона видрукована як летючка п. з. „Відповідь на відповідь" і варт того, щоби її навести таксамо як попередню. Цим разом, даємо з неї вимки в перекладі.

*

Буенос діяс, Кабалєро!

З тупою шпадинкою в долоні і з гикавкою в горлі, підштовхуваний Карменою, виліз ти нарешті, Дон Альфонсо, на арену.

І о, Боженьку!

Рахував ти на покірні телятка, а побачив... старих биків. Щоби бодай таких як у „Курєрі" — паперових! Та де! Найсправжніших руських*) рогатих.

..Звідкіля вони тут узялися?

Втікли зі стайні, до Лемберґа прибігли і чудо над Полтвою зробили: промовили до Вас, Пане, і до бою запрохали.

А тепер по короткім герцю друге чудо, ще більше роблять: знюхавши лахмітного тореадора, кивають на нього хвостами і завертають до обори. І не вийдуть звідтіля, бо не варто; хіба може колись, по роках, коли тобі під носом (і деінде) висохне. Тоді дозволимо тобі стати до змагу, а покищо залиши, Великий Бахуре, п. с. ти до ґазети! Злізай із редакційного столика і сідай там, звідки ти втік: на сербську порцеляну при маминій запасці.

Самі ми себе оглядно бугаями назвали, гадаючи, що коли тобі кебети бракує, то чіпишся нашого дотепу. Так і вийшло: хопився ти за нього і баламкаєш, як малпочка на власнім хвості, але на чужій галузі

..А тепер приготуйся на березову кашу. Ми до тебе з бон-тоном, а ти „фе". Гадали ми, Самурайський Сину,*) що десь там випорпаєш під сьомою своєю шкірою дрібочку чести і признаш, що твоє „привалювання" до жінок на вулиці, це був нетакт. Кожна полька була би тебе скартала, якби ти був спитав її, що про це гадає. А ти — ні; тому ми складаємо всю нашу версайщину до шпихліра і з гольтіпакою по гольтіпацькому робимо розрахунок: З гнізда Джінґісхама приїхав ти, Зелений Смоку, отже гадаєш, що в Европі кожний китаєць може „цмок-цмок" білу жінку.. Помиляєшся, солодкий Бамбусику!

Скажи-ж нам тепер, пощо ти властиво „привалював" до українок, коли, кажеш, що мають замало приваб? Чи втратив ти вже вражливість естетичну, льовеласе!.. Признайся щиро, дітище! Не соромись.. Опінія вибачлива для мартової заговистости!

Аж тепер від тебе, Пане, довідалися ми, що для упадку жінки (себто для витворення типу гейши) треба... кілька тисяч літ самостійности. Справді? Польща ледви 12 літ істнує як держава, а вже під ліхтарнями торговля любов'ю розквітає не гірше від японської. Щобільше: ґейші мейд ін Полянд — це чи не єдиний краєвий продукт, що має сякий-такий збут на чужиннім ринку. Отже навіщо кілька тисяч літ?

Бог свідком, що казали ми собі в душі: „золото до золота" і хотіли ми вилити тобі на голову ведро помий. І не рука нам затремтіла, але помиї збунтувалися: були занадто доброї якости, як на такий „капут", як Ваш, Добродію, і ніяково їм було хлюпнути. Ще й тоді (о, альте, ґуте цайт!) ми були кращої думки про Вас, Добродію, і з куртуазії не хотіли зловживати анонімністю. Але тепер ти вже впав у нас на ціні.. Чи тому, що експорт ґві-кві (по китайськи чейже розумієш!) за кордон стримали тепер?

Політичним відгуком тобі не відгукнемо, дарма, що ти кілька разів, ще й брутально вдаряєш навмисне в ту струну; ми знаємо ті наївні провокаторські хитрощі!

Ух, як це негарно, Линвоскакуне, що на політичній линві баламкаєш, знаючи, що в цьому відношенні ми подібні до біблійних волів, що молоти мусять, хоча губу мають завязану.. Важко бикам боротися з тореадором, що чванькувато присів у тіни параґрафу та поліційного шелому і звідти до нас червоною плахтою махає..

Здискваліфікувала ти себе, Стирто Зеленої Конюшини (така вогка, що навіть У. В. О. підпалити її не зможе)! Коли ти — самурай, зроби собі гаракірі, коли ти ковбой, повісся на тім лясcо, яке ти для руських биків приготовив, а коли ти звичайний „кулі" — йди далі тягнути „рікші" з ґейшами на вулицях Йошівари. Як Еспанія-Еспанією — не було такого тореадора, щоби не зробив місця жінці, а коли трапився такий дикун, то шанобливий бик своїх рогів його посокою валяти собі не стане і боротись з ним не буде..

На прощання дозволяємо тобі поцілувати кінчики наших хвостів

Бики-бугаї
(з ветеринарії).

*) Автор свідомо вживає цього терміну.

*) Інформують нас, що п. Парніцький родом чи вихованням із Далекого Сходу, з Харбіна.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Кіно й іменини.

Кіно — приємна річ, коли мається карту вільного вступу. На кожний ліпший фільм можна піти, опускаючи кожну гіршу фільму. (Уживаю обидвох термінів, бо не знаю котрий ліпший!). Добра річ — ця вільна карта, коли вона важна в кіні, а вільна в редакції. Встане взяти її під одну паху, якусь невісту під другу і як у дим на „Дон Жуана", „Заборонений овоч", „Пригоду одної ночі" чи т. п. „Серце на вулиці".

Придверники — люди переважно знайомі, навіть не треба карти показувати.

Так було до недавна, але так не є від недавна.

Приходжу колисьто до кіна. Завертають мене до каси.

А в касі (делікатно і трохи ніяково):

— Прошу 30 грошів?

— За що? Може якась маґістрацька оплата за вільну карту?

— Ні, то за картки.

— За які картки?

— На іменини.

— Ах, пані! Мої іменини щойно за 10 місяців, а до знайомих я не посилаю карток.

— То не до знайомих, то на іменини маршала Пілсудського.

Йшов тоді дуже гарний фільм (фільма) і завтра вже зміняли програму... Купив. Добра програма варта 15 ґрошів...

Другої днини якось так щасливо зложилося, що я знов мав карту, хоч і до іншого кіна.

Теж гарна була програма і знов треба було купити картку. Як я не сперечався, показував, що вже маю одну — не помагало.

— Таке маємо припоручення — говорив мені кіновий урядник. — Ми на тім не заробляємо! — і заплакав.

Не було ради. Було нас двоє — дві картки. Нарешті вчора знов мені тицяють картки.

— Панове! Та я не закладаю кіоску.

— Ми також ні — відповідають. — Але казали нам, ми кажемо вам, а ви кажіть далі.

— Кому скажу? Від мене вже ніхто не відкупить.

Урядник розвів руками.

— Не пораджу!

— А без картки не можна?

— Прошу йти до дирекції. Може дирекція...

Показалося, що дирекція також не може і я завернув до дому. Адже не буду скуповувати іменинові картки!...

Вже я трохи світа бачив, щось за життя перейшов і досвідчив. Але про те, щоби один чоловік писав до солєнізанта кільканацять карток, я не чував і такого не бачив. Думаю, що і в цім випадку зайшло якесь непорозуміння. Може був наказ тільки на одну картку, а ревний народ пхає тобі і по десять і по більше.

Вчиняють тим три прикрости нараз: Солєнізантові — бо роблять проти його інтенцій, собі — бо загалом щось роблять, а накінець власникові карти — бо примушують його начхати на програму.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Телеф. 2-11. Піскова 22. „Власна Хата". Фотограф Лев Янушевич.**

— **Першорядне українське фризієрське заведення,** вул. Блахарська 11. (ріг Руської), тел. 93-21 поручається П. Т. Громадянству.

— **Книжки по знижених цінах** в місяці березні продають усі українські книгарні. Жадайте катальоґів. 1558 2—5

— **Затвердження присуду.** Найвищий Суд у Варшаві затвердив присуд самбірського суду в процесі проти здогадних членів УВО Івана Деніковського, Павла Семкова та Ілька Ілочку, яких засуджено за саботажову акцію на 4 (Ілочку на 2) роки вязниці. Таким чином присуд самбірського суду з дня 16. грудня 1930 року став правосильний.

— **Повітова Рада в Рудках на українські ціли.** Повітова Рада в Рудках на внесення о. С. Кульчицького вставила до бюджету на 1931 рік: 1) на філію „Сільського Господаря" в Рудках 1.200 зол., 2) на українське мистецтво (для жіночої секції при філії) 100 зол., 3) на „Т-во Прихильників Освіти" у Львові 100 зол., 4) на „Рідну Школу" 100 зол., 5) на захоронку в Угерцях Винявських 100 зол.

— **Місто Львів — на свої театри.** Як відомо, міська рада у Львові визначує на ведення своїх театрів 800.000 зол. річно титулом субвенції. Одначе й ця сума не вистарчає, бо ось тепер місячний недобір театральних підприємств у Львові доходить до 47.000 зол. На засіданні міської ради в дні 6. III. обговорювано м. ін. справу подання директорів міських театрів, які домагалися додаткової субвенції в сумі 15.000 зол. місячно або 180.000 зол. річно. По довшій дискусії ухвалено не давати додаткової субвенції директорам, але признати їм позичку в сумі 180.000 зол., яку вони мають сплачувати від 1. вересня 1931 року у 24-місячних ратах. Крім того признано їм 49.000 зол., які вони видали на закупно першук, на оборотову сцену у вел. театрі і на збудування просценіюм у салі Нар. Дому. У звязку з тим ухвалено зліквідувати малий театр, який приносить місячно 12.000 зол. недобору, що потягне за собою очевидно й редукцію персоналу. Крім того дирекція дістала й ту полекшу, що має обовязок дати річно тільки 60 оперових вистав (зам. дотеперішніх 100), а зате збільшить у вел. театрі число вистав драми й комедії.

— **Рубінштайн у Львові.** До Львова приїхав світової слави мистець шахістів А. Рубінштайн. Дня 4. ц. м. в салі Касина й Літературно-Мистецького Кола відбувся турнір цього шахіста з 31 найвизначнішими львівськими шахістами рівночасно. На салі було понад 300 осіб, що обсервували гру на 31 шахівницях. Гра тривала від год. 7.30 веч. майже до год. 3. по півночі і скінчилась доволі високою програною Рубінштайна. Світовий мистець шахістів програв 8 партій, 8 виграв, а 15 зремісував. Цей вислід є доказом, що шахове мистецтво стоїть у Львові дуже високо. Вісім партій виграли такі шахісти: Шевчик, Кавфман, Капустинський, Курцер, Кребс, Соколовський, Фрончик і Кацнер. Програли: Тіґерман, Айдельґайт, Рачек, Кашуба, Сталник, Стернак, Бізуб і Малиновський. Ремі здобули: Степан Попель, Слободян, Федюк, Шерф, Фриц, Ґольдшляґ, Шмер, Петровський, Марфес, Шерц, Товарницький, Домінік і Поступовський. Таким чином з 4-х членів Т-ва Українських Шахістів, які брали участь у турнірі, не програв ніхто, 1 (Шевчик) свою партію виграв, а 3 (С. Попель, Слободян і Федюк) осягнули почесний ремісовий вислід.

— **Самовбивство наслідком фінансової скрути.** У Львові в готелі „Савой" при вул. Собіського застрілився орендатор фільварку Королівка (пов. Любінь Великий) Юл. Кремер. Він жив у Гошанах, пов. Рудки. Причина самовбивства: фінансова скрута.

— **Крадежі у Львові.** Д-рові Михайлові Бабієві (вул. Сапіги 65) в театрі вкрав злодій портфель із 500 зол. і 50 дол. — Із хати Тереси Чавдерни (вул. 3-го Мая 16) злодій вкрав білля на суму 1500 зол.

— **Шпіон ДПУ перед судом.** Перед львівським трибуналом закінчилась розправа проти А. Годинського, який як аґент ДПУ перебував на терені Польщі й виконував обовязки шпіона. Він мав широкі знайомства з польськими старшинами й використовував ці знайомства для шпіонажі. Розправа була тайна і скінчилась так, що Годинського засуджено на 3 і пів років вязниці.

— **В добу безробіття.** Станислав Ольчик, робітник з Лодзі, втративши роботу, попав у нужду і застрілився. — Так само в Лодзі повісився з браку праці і хліба робітник Антін Кознаґовський, лишаючи жінку і діти, які в хвилині його самовбивства були в церкві.

— **Спомини Домбського.** У Варшаві вийде на днях книжка споминів віцемаршала польського сойму Домбського, який підчас війни з більшовиками був віцеміністром закорд. справ і головою польської делеґації на мирових переговорах із совітами. У Споминах Домбський говорить саме про ті часи й публікує багато цікавих документів про ті мирові переговори та листів до маршала Пілсудського. Говориться там чимало і про українців.

— **Максим Горкий в ролі пророка.** Максим Горкий помістив у „Правді" статтю, в якій доказує, що війна капіталістичних держав з більшовиками є конечна, що ця війна вибухне в найближчих роках та що радянські республіки повинні бути до цієї війни готові. На його думку після тієї війни настане „світовий ґураґан", цебто всесвітня революція.

— **Під Верденом.** На побоєвищі під Верденом лежать і досі, часто тільки присипані землею від вибуху гранатів, кости французьких і німецьких вояків. Соціялістична преса, настроєна антимілітарно, пише, що під Верденом розсіяні кости 50.000 вояків непохоронені досі. На останнім засіданні французького парляменту говорилось, що під Верденом є 14.000 убитих вояків, яких досі не вдалось найти ні похоронити. Один париський щоденник писав на днях, що в одній шопі під Верденом згинуло 2.500 вояків і що більшість з їх трупів досі ніхто не похоронив. Французький уряд визначив 50 міліонів франків на остаточне упорядкування побоєвища під Верденом і на те, щоб трупів найти й похоронити.

— **З українського наукового життя за кордоном.** Дня 6. III. ц. р. в салі Українського Наукового Інституту в Берліні відбувся реферат д-ра Василя Кучабського п. з.: „Українська дипльоматія і східно-европейська політика держав Антанти в 1919 р."

— **Заходом Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок відбудеться** в неділю (8. березня) ц. р. в 6. год. вечора в салі „Української Бесіди" (Рутовського 22) **відчит проф. Мих. Посацького** на тему „Тайни Еспанії" (враження з подорожі). Вступ за добровільними датками на „Рід. Школу". Просимо численно явитися. — **Старшина Кружка.** 1593

— Загальні Збори філії Т-ва охор. дітей і опіки над молодю відбудуться дня 13. березня 1931. (в пятницю) в салі „Української Бесіди", Рутовського 22, в год. 4. попол. — **Виділ.** 1476

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 6. березня 1931 року: масло експортове і десерове пріма 4·50 зол. за кільо; літра молока 28—29 сот; літра сметани 1·50 зол., копа яєць 6·30—6·40 зол.

—o—

З концертової салі.

Вечір пісні Дарії Бандрівської.

Цьогорічний наш концертовий сезон розпочався тоді, коли у інших народів він добігає вже кінця, а й у нас мав звичайно уже декілька концертів за собою. Спершу міг дехто такий стан річей оправдувати чи пояснювати важким, пригнітаючим душу положенням у краю, тимбільше, що навіть деякі ювилейні свята з причини невідповідної до того пори відложено на пізніше. Одначе коли незабаром почали відбуватись у нас часті балі та гучні забави, тоді стало якось загадочно й дивно, чому брами нашої концертової салі так довго зачинені, коли льогічно беручи, повинноб було бути саме навпаки.

Щойно після вдатного концерту хорів: „Сурма" і „Львівський Боян" на початку минулого місяця, який повторено з не меншим успіхом мин. неділі для шкільної молоді, і наші солісти вібрали на відвагу. І так наша пяністка В. Божейко дала з великим успіхом власний концерт

у Перемишлі, а цього понеділка відбувся вечір пісні співачки Дарії Бандрівської.

Вибір і уклад програми цього вечора засвідчив недвозначно, що відношення співачки до свого мистецтва опирається на глибокі та скристалізовані вже духові цінности, які при такім потішаючім розвитку голосових вальорів співачки тим лекше і свобідніше змогли прийти до слова. Дарія Бандрівська представляє нині вповні заокруглений і під чисто вокальним і під виразовим оглядом тип камерної співачки із видимою перевагою ліризму. Тому то так гарно та природно виходять у її інтерпретації такі пісні, як „Verborgenheit" Вольфа, або обі пісоньки Реґера: „Maria Wiegenlied" і „Mein Schätzelein" чи італійського композитора Санто-Ліквідо: „Le domandai" Одначе мушу рівнож признати, що й у пісні Штравса „Cäcilie" співачка, оперуючи доволі вміло палетою динамічних відтінків, з природною вервою і захопленням передала таку характеристичну для тої пісні експанзивність мельодійної лінії. Таксамо і в пісні Респіґі „Nebbie", яка означає деяке відхилення від типової італійської мельодики, видвигнула співачка дуже добре драматичну закраску динамічного підношення й опадання ґамового набігу, який є мотивічним підкладом пісні.

Коли цикль прецікавих, ґеніяльних у концепції і переведенні пісень Мусорґського не всюди виявив достаточну дозу натуралізму у виконанні, то тут не можна мати якихсь засадничих претенсій до співачки. Психольоґічно вокальна структура мистецької фізіономії нашої співачки з одного боку і той „специфічний льокальний запах тих російських дітей", який — по власним словам Мусорґського — так живо й вірно схоплений у тих піснях—це таки два ріжні світи, хоча й тут співачка мала незвичайно багато переконуючих моментів, особливо в першій та четвертій пісні, в яких акція обмежується до монольоґу дитини. Всеж таки і цілість тих пісень, до яких Мусорґський написав сам тексти, зробила помітне враження.

На закінчення залишила собі співачка українську точку Лисенка: „Розвійтеся" та „Місяцю князю", відтак кілька народніх пісень.

При всіх похвалах, які можна піднести до виконання останньої точки, малося інколи враження, начеб співачка в розмислом здержувала себе у виразі саме на закінченні фраз — особливож у першій Лисенківській пісні. Той, на мій погляд, неоправданий острах, щоби не попасти в конвенціональну переборщеність виразу, потягнув деколи за собою якусь завялість кінця фрази.

Абстрагуючи від тих дрібних заміток, мушу висказати нетаяну радість, що співачка Дарія Бандрівська протягом короткого часу дійшла до такого значного мистецького рівня, на якім уже нині находиться, вибиваючись на незвичайно почесне місце між нашими мистцями-солістами. Та інтимна і шляхотна атмосфера, яка так безпретенсіонально і щиро переносилася з сценки на салю, надовго залишиться гарним і глибоким споминном у доволі численно вібраної добірної авдиторії, яка не щадила проявів свого захоплення концертантці та змусила її до надаткѝв: поривакочо відспіваної пісні Степового „Гетьте думи" та настроєвої „Колискової" Верикївського.

При кінці моїх заміток мушу звернутися зі словами правдивого признання і в сторону акомпаніяторки, а радше майже рівнорядної концертантки, п. С. Ліссн, яка з незвичайною інтуїцією слідила за інтенціями співачки і зуміла представитись і як акомпаніяторка-піяністка з самостійним уже скристалізованим мистецьким профілем.

В. Барвінський.

З судової салі.

РОЗПРАВА ПРОТИ ПЛАСТУНІВ В КОЛОМИЇ.

Дня 26. лютого 1931 р. відбулася в коломийському суді до ч. IV. Kr. 2120/30 розправа проти б. пластунів і пластунок Степана Маціборка і тов. у числі 16 осіб за провину з § 285. к. з. (належання до Пласту), на котрій усіх обвинувачених увільнено. Обвинувачені не явилися особисто до розправи, а заступали їх і боронили місцеві адвокати: д-р Ярослав Шипайло, д-р Олекса Коссак, д-р Іван Турянський і д-р Іван Новодворський.

ЗА ПОДІЇ З ЧАСІВ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ВІЙНИ.

При кінці лютого ц. р. відбулася в Самборі перед лавою присяглих розправа проти Володимира Панькова, б. старшини УГА, за події з часів нашої визвольної боротьби на хирівському фронті. Розправа тревала 5 днів і скінчилася засудом В. Панькова на 15 літ тяжкої тюрми. Боронив д-р В. Кіцула.

—o—

Дописи.

ЖОВКІВЩИНА. **(В справі допису з Бутин).** Прошу не відмовити помістити в „Ділі" в справі допису „Дивна спілка проти „Рідної Школи", ч. 46. „Діла" з 1. III. ц. р., отсього вияснення: 1) що згаданий допис не походить від підписаного; 2) що внесок на 100 зол. до гром. бюджету в Бутинах для „Рід. Школи" поставив радний п. Степан Грабар, а підписаний в часі дискусії, цей внесок піддержував і опрокидував неслушні закиди на адресу „Р. Школи"; 3) що громадська рада більшістю голосів ухвалила на „Р. Ш." 50 зол.; 4) що делеґат Повіт. Виділу саме в Бутинах після ухвалення 50 зол. на „Р. Школу" поставив внесок також на 50 зол. для „ТШЛ", який то внесок по дискусії відкинено одноголосно. Тоді щойно делеґат Повіт. Виділу заявив, що позиція на „Р. Ш." буде „napewnie skreślona", — **о. Ол. Артимишин, парох і радний в Бутинах.**

—o—

✝ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Петро Ґрень, друкарський складач, довголітній і діяльний член Т-ва українських ремісників, промисловців і торговців „Зоря", член професіональної орґанізації друкарів „Огнище" та довголітній складач „Діла" помер у Львові дня 5. березня 1931 р. в 53-ім році життя. Похорони відбудуться в суботу, 7. березня, в 4. год. попол. із Заведення СС. Милосердя, вул. Театинська ч. 1. на Личаківський цвинтар. В. Й. П.!

Інж. **Атанасій Кучерявий** помер 29. І. 1931 р. в Празі у німецькій кліиіці у д-ра Шмідта. Покійний народився 1. V. 1901 р. в селі Вікнина на Уманщині. Вчився в українській ґімназії ім. Б. Грінченка в Умані. Підчас визвольної війни боровся в повстанчих відділах проти ріжних окупантів. У 1920 р. вступив до Української Армії, з якою був інтернований в Польщі в таборах у Ланцуті, Вадовицях та Каліші. В Каліші закінчив українську ґімназію і в 1924 р. перебрався до ЧСР., де вступив до Української Господ. Академії в Подебрадах на хем.-техн. відділ. У 1930 році закінчив школу, але не довго міг тішитися добутим знанням, яке мало збогатити наші визвольні сили. Нелюдське життя по таборах підломило здоровля борця, а соціяльне зло — сухоти — доконали решти. В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

Програма радіо.

Субота 7. III. 1931.

Варшава (1411,7) 17·00 Богослуження з Вильна. **Гельсінґфорс** (221,4) 17·36 Музичні продукції. **Льондон** (356,3) 16·30 Концерт валійської орхестри. **Берлін** (419) 19.00 Томас Турт відограє свої композиції. **Стокгольм** (435,4) 16·00 Популярна музика. **Прага** (486,2) 19·30 Шкільний концерт в честь Масарика. **Відень** (516,3) 12·00 Капеля Гольпера. **Будапешт** (550,5) 12·05 Концерт солістів. **Харків** (937,5) 15.00 Оперова музика.

Неділя 8. III. 1931.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження з Познаня. **Гельсінґфорс** (221,4) 11·00 Музика. **Льондон** (356,3) 22·05 Концерт. **Берлін** (419) 12·00 Концерт. **Прага** (486,2) 9·30 Релігійна музика. **Відень** (516,3) 10·30 Хор хлопців. **Будапешт** (550,5) 11·05 Богослуження. **Харків** (937,5) 15·00 Музика і пісні. **Ленінград** (1000) 16·30 Концерт. **Москва** (1481) 15·00 Концерт

Чи Пані пече також

на порошку „Backin“ D-ra Oetkera?

За уживанням цього порошку промовляє те:

1. Що тісто гарно росте, є пухке і легкостравне.
2. Що недосяжне ділання і його успішність дають повну запоруку, що печиво вдасться. „Backin“ не зміняє ніколи засадничого смаку печива.
3. Що печиво з певністю завсіди знаменито вдасться, а ніколи не викидається на дурно яєць і інших додатків до тіста.
4. Зміст коробки обчислений на один великий пляцок.
5. Що „Backin“ є завсіди свіжий, бо його збут величезний.

Перша проба переконає також Паню і наклонить її до постійного вживання „Backin-у“ а тимсамим будете Пані у міліоновій юрбі господинь, які стали вдоволені прочитавши останнє видання моєї книжечки з приписами. Книжечку з приписами видання F. гарно ілюстровану (в ціні 20 сот.) та кухарську книжечку (в ціні 40 сот.) можна дістати в кожнім складі з моїми виробами, а на випадок вичерпання накладу, просто в мене після висилки коштів у почтових марках

Dr. August Oetker-Oliwa.

ЩЕ НЕ ЗАПІЗНО —
Щоби ратувати своє здоровля!

Тисячі недужих віднискало утрачене здоровля — пючи відомі зі своїх успіхів

ЛІКУВАЛЬНІ ЗЕЛА, Доктора Станислава БРЕЄРА
(затверджені Міністерсвом Здоровля).

Ч. 1. Успішні в грудних недугах,
Ч. 2. в ревматичних, артретичних недугах (на переміну матерії),
Ч. 3. в недугах шлунка і кишок,
Ч. 4. в нервових недугах,
Ч. 6. в блідниці,
Ч. 7. в нирковых недугах. Крім згаданих вище мішанок, також у недугах серця, цукриці, — та за великої товщини.

Оригінальні коробки можна дістати в усіх аптиках — і в аптичних складах, або висилає також:

WYTWÓRNIA „POLHERBA“ S-ka z O.O.
KRAKÓW, PODGORZE. 1554 2—6 **SKRYTKA 481.**
Жадайте безплатно надіслати вам брошуру: „Як відзискати здоровля“?

ПАННА, УКРАЇНКА, лагідної вдачі безумовно здорова, — по можности зі знанням одної чужої хочби німецької мови — потрібна зараз до 20-місячної дитини-хлопчика в Станиславові у Д-ра Воєвідки, вул. Липова 1. — Зголошення замісцеві письменно. 1585 2—2

ЧЕЛЯДНИК кравецький з укінченим курсом крою пошукує заняття. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Челядник“. — 1574 3—3

Подяка.

Складаємо отсим найщирішу подяку всім, що віддали останню прислугу нашому найдорожчому Мужеві і Батькові о. Матею Поповичу. Дякуємо передовсім Впр. о. Гуляєві за щиру поміч у часі недуги Покійного та за забезпечення його Найсвятішими Тайнами на дорогу вічности Впр. оо. Деканам Хавалці і Д-рові Пелліхові за провід в похоронах і за щирі слова прощання при виносі тіла і над могилою, Впр. о. Сов. Кориткові за проповідь у церкві, Впр. оо. Сов. Рудеві зі Львова, Ковалюкові зі Скнилова, лат. пароховi о. Кашубі та всьому Впр. Кондеканальному Духовенству за щирі мольби та участь у похоронах. Складаємо подяку Вп Пані Добр. Гуляйовій за ласкаву поміч, Вп Пані Коляторці Бартманській та Вп. учительству за участь у сумному обряді, всім знайомим за слова співчуття. Зокрема дякуємо п. реєнтові Адамчукові та провізорам Цьмухові й Микитюкові, що ночей не досипляли, все готові до помочі, братствам, хорам, товариствам та всім парохіянам Павлова і Станина, що зложили таку масу вінків, що так громадно в'двідували та зі щирим плачем відвели свого улюбленого довголітнього пароха на вічний упокій. За всі ті вияви любови, привязання й пошани до Покійного складаємо всім щире Спаси-Біг.

Жінка та діти.

Подяка.

З нагоди щасливого покінчення карного процесу проти мене перед Судом Окружним у Львові, складаю отсим щиру подяку моїм оборонцям Вп. Панам Тов. **Проф. Д-рові Волод. Старосольському, Д-рові Льву Ганкевичеві і Д-рові Олександрові Марітчакові**, адвокатам у Львові, за безкорисне заступство в часі слідства і за світлу оборону в часі головної розправи, а надто Вп. Тов. **Д-рові Костеві Бірецькому**, адвокатові в Городку Яг. за оборону і інтервенції правні в часі слідства та за щиро приятельське і безкорисне ведення аґенд моєї канцелярії в часі мого шести-тижневого побуту в слідчій вязниці. Вкінці щиро дякую Вп. Громадянам Кернииці і других сіл Городеччини за численну появу на салі розправ, чим виявили свої цінні для мене почування. Городок Яг. дня 5. березня 1931. — **Д-р Степан Біляк.**

Подяка.

Вп. П. Д-рові Іванові Рижієві лікареві в Бібрці за поставлення діягнози (Nephrotyfus) і вилічення з тяжкої недуги моєї жінки, щире Спасибіг.

Михайло Царик

● 7
У. А. Р.
УКРАЇНСЬКА АҐЕНЦІЯ РЕКЛЯМИ
Львів, Валова ч. 23. І. п.
Телефон 6-36.
— приймає оголошення до всіх українських і чужих часописів. 1479 7—9

Присилайте передплату!

ДОКУЧАЄ ТОБІ РЕВМАТИЗМ?
БОЛІ ХРЕБТА, ГОЛОВИ, ЗУБІВ?

SAPOMENTHOL MATULI

ВИЛІКУЄ ТВОЇ ТЕРПІННЯ!!
1—2 кратне натирання вилікує вже біль. Радикальний засіб, відомий на цілому світі.

Поручають лікарі! Поручають лікарі!

Домагатися в аптиках і дроґ. Де нема висилає просто фабрика **Е. МАТУЛІ, Краків, вулиця Гельцлів ч. 17.**
1525 2—4

Aha!

НЕМІЧ РІШУЧО ЛІКУЄ

знаменитий апарат

„VIRILITY“

який найбільші спеціялісти-лікарі — між ними славний сексуольоґ

Проф. Д-р Краффт-Ебінг

признали за найідеальніший та найуспішніший. Вживаючи апарату „Virility“ (без шкоди для здоровля) — набираєте охоту до життя, — апатія зовсім щезає.

Брошурку висилаємо за попереднім надісланням 1·— зол. у марках. — Ґенер. Представн. на Польщу: Висилковий дім „ОКО“, Львів. В 1. почт. скрит. 248. Вистерігайтеся шкідливих наслідувань. — Численні признания і подяки в брошурі.
1522 3—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ, світової слави, прецезійні, Omega, Zenith, Longines. — модну БІЖУТЕРІЮ, прегарне СРІБЛО поручає дешево і на догідних умовинах Домбровскі і Розважевскі — Львів, Академічна 2. 1447 6-?

ПОКІЙ умебльований від зараз до винайму. — Генінга 26. партер. 1601 2—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 1538

ДЯК диригент, молодий іспитований, з гарним голосом, що вміє вести хор, глядає посади. Ласкаві зголошення листовно: **Бачук Николай**, Демиче п. Заболотів. 1611 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики

ординує в скірних недугах і т. д. від год. 8½—10, 14—16
в косметиці від 10—11 і 16—18
в неділі і свята від 10—11.

Гірське сонце. Вапофор. Ділтермія. Кріотерапія. Сепаратові ждальні.

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п.
(біля Нар. Гостинниці).
Вінда до вжитку. Телефон 38—90.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Телеф. 65—73.

Безболісно пльомбує, лічить і виймає зуби. Скріплює розхитані зуби, штучні зуби в каучуку, золоті, плятині і білім золоті найновішими системами. Пацієнтів з провінції полагоджує в найкоротшому часі. — П. Т. Урядовцям і студентам знижені ціни. 1526 7—10

Спеціяліст венеричних, шкірних недуг і косметики

Др. І. Мунд

Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5. в неділі від 9—1 Львів, Ясника 1. ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 1032 Лічення жиляків. 54—?

ДЕНТИСТ-СТОМАТОЛЬОҐ

Д-р О. Чайковська-Ляхова

ЛЬВІВ, ЛЬВА САПІГИ 9. II п.
орд. 8—12, 14—18. в нед. і св. 10—12.
1478 7—?

Д-р Михайло Тимчук

лікар заграничних клінік — спеціяліст внутрішних недуг і фтізіольоґ

тепер у ТЛУСТІМ, пов. Заліщики, лічить сухоти (початкові і в найвищому степені розвою) та переводить щіплення проти сухіт у новородків, — дітей і дозрілих.
1512 8—?

КИТАЙСЬКИЙ ЛІКАР-ГОМЕОПАТ

Михайло Костів

(абсольвент кит. унів. б. лікар кит. офіцерської школи) — лічить усі недуги гомеопатичними і природничими (китайськими) засобами.

Спеціяльність: туберкульоза (сухоти), хороби жіночі, переміни матерії, нервові та полові, — Позамісцеві можуть одержати пораду і ліки почтою. При зголошенні слід докладно описати свої недомагання, вік, стан сімейний, чи хорував раніше і на які хороби, і чи в даний час лікувався і як довго. До письма долучити 2 зол. значк. почт. як зворот коштів листування. Звертатися:

Chiński lekarz-homeopata M. Kostiv
1559 **Król. Huta, ul. Wolności 6. II p.** 2—5

ЖУРНАЛИ
ВЗОРИ
КРОЇ
МАНЕКІНИ
Р. ЛЯНДАВ

ЛЬВІВ, вул. Чарнецького ч. 3.
1552 2—2

---

14 БІЛИХ ДНІВ
першорядн. краєв. фабрик уряджує
Галицький Магазин Новостей
незвичайна знижка цін

Порохівники	0·50 зол.
Серветки	0·70 „
Оксфорди	0·90 „
3 хусточки	1·50 „
Полотна мтр.	1·35 „
Зефіри і хемізети	1·40 „
Дима на підшт.	1·40 „
Попеліна зефір	2·20 „
Дамаст на обрус	4·00 „
Простирала відмір.	4·75 „
Ручники кухон.	1·00 „
Пол. на підпинки	4·— „
Обруси і капи	5·00 „
Ручники купел.	1·80 „
Перкаліна зефір.	1·90 „
Всипи	2·20 „

Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою.

Галицький Магазин Новостей
1456 **Галицька 15.** 10—?

Ширіть наш часопис!

КІНО ч. 5.

вже в розпродажі, — ціле посвячене фільмі „Тарас Шевченко“. Всіх наших Читачів і Прихильників просимо жадати по всіх кіосках і книгарнях.

Річна передплата 12 зол., піврічна 6 зол., а чвертьрічна 3 зол.

Адреса: КІНО, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I пов.

Всіх, хто інтересується кіново-фільмовим промислом і хоче приложити руку до виробництва власних фільм, просимо вступати в наші ряди! 3—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.